

Membres numeraris

Miquel Canals i Artigas

Miquel Canals és catedràtic de geologia marina de la Universitat de Barcelona (UB) i, actualment, és el cap del Departament d'Estratigrafia, Paleontologia i Geociències Marines. Des de l'any 2005 és el coordinador del programa de doctorat (programa oficial de postgrau) de ciències del mar de la UB, que inclou el màster de ciències del mar: Oceanografia i gestió del medi marí, d'elevada demanda.

El seu camp d'estudi és, doncs, la geologia dels fons del mar i del mateix mar com a agent geològic. Aquest camp, un dels més recents de la geologia, ha adquirit una gran importància, i molts avenços dels darrers temps en el camp de la geologia procedeixen de l'estudi de la geologia marina. En concret, Miquel Canals centra els seus estudis en l'estratigrafia i la sedimentologia, i la seva aplicació pel que fa als riscos geològics marins. Té treballs de cartografia dels fons marins, de processos i productes sedimentaris marins, sobre el canvi global a partir de les dades sedimentològiques del fons del mar. Ha treballat en tots els mars i té aportacions en la recerca marina polar.

Miquel Canals va néixer l'any 1957 a Torà de Riubregós. Es va llicenciar a la Universitat de Barcelona el 1979 i el 1985 va defensar la seva tesi de doctorat, dirigida per Oriol Riba, impulsor de la geologia marina al nostre país. En el títol de la tesi, *Estudi sedimentari i evolució morfològica del talús i el glacis continentals del golf de Lleó: fenòmens de desestabilització de la cobertura plio-quadernària*, ja es veuen les principals línies de recerca que desenvoluparà en el futur i que ja he esmentat: la morfologia dels fons marins, els aspectes sedimentaris i els fenòmens que poden ocasionar situacions de risc, els fenòmens de desestabilització.

Ben aviat, el seu dinamisme va atraure estudiants, i sota el seu lideratge es va formar el grup de geologia marina de la Universitat de Barcelona, que des del 1992 és reconegut com a Grup de Recerca de Qualitat. Aquest és un grup de prestigi internacional i els treballs conjunts amb altres grups de primera línia són una constant, com ho proven les publicacions de Miquel Canals i col·laboradors.

El currículum complet de Miquel Canals, el poden consultar a la Secretaria, així com una còpia d'una bona part de les seves publicacions. No els cansaré repassant-lo de dalt a baix. En donaré només algunes dades. Té més de 250 publicacions entre articles, llibres, capítols de llibre, mapes i notes, de les quals 126 en revistes incloses en els Journal Citation Reports de l'ISI. És editor de vuit volums especials de revistes científiques i *newsletters*, i membre del comitè editorial de dues revistes científiques internacionals incloses en el SCI, *Geologica Acta*, publicada per les institucions geològiques de Catalunya, i *Advances in Oceanography and Limnology*, de l'editorial Taylor & Francis.

És, a dia d'avui, el científic de ciències de la terra més citat segons els Essential Science Indicators de l'ISI Web of Knowledge.

Dit això, passaré a destacar alguns treballs, en algun cas autèntiques línies de recerca conreades durant força anys, que han donat lloc a publicacions amb fort impacte en la comunitat geològica, com mostren els alts índexs de citacions dels articles que n'han resultat. Són una mostra, crec que representativa, del treball dels últims anys.

1) L'aportació al coneixement de l'evolució de la temperatura a la mar d'Alborán durant els últims 25.000 anys a partir del registre sedimentari i la seva relació amb els canvis climàtics de l'hemisferi nord.

2) El descobriment d'evidències d'antigues geleres en el fons del mar enfront de la península Antàrtica a partir d'un estudi morfològic detallat del fons marí.

3) Diversos treballs sobre grans esllavissades submarines, la seva dinàmica i repercussions pel que fa al risc. D'especial impacte va ser l'estudi de les esllavissades als flancs de les illes Canàries occidentals, en particular de l'illa de Hierro. També ha estudiat esllavissades en el talús dels Columbrets.

4) Estudis sobre els fluxos de sediments en suspensió i processos de transport en els canyons submarins del golf de Lleó, duts a terme amb una monitorització de la regió al llarg de vuit anys. Han pogut posar de manifest el paper de les tempestes i les cascades submarines d'aigua densa.

Miquel Canals s'ha preocupat sempre de la divulgació del coneixement del seu camp de recerca. A part de les col·laboracions amb els mitjans de comunicació, escrits i audiovisuals, cal destacar que va ser redactor de la part de geologia marina de la *Història natural dels Països Catalans*.

L'equip liderat per Miquel Canals també ha aixecat el mapa del relleu submarí de Catalunya a escala 1:250.000 publicat per l'Institut Cartogràfic de Catalunya, en paper i en relleu. Aquest mapa va ser premiat per la *International Cartographic Association* l'any 2005.

A part d'aquest reconeixement, n'ha obtingut d'altres. En vull destacar un, el Premi Rei Jaume I a la Protecció del Medi Ambient, concedit per la Generalitat Valenciana.

En resum, Miquel Canals i Artigas és un científic de primera línia en el seu camp d'expertesa, la geologia marina, i així és reconegut per la comunitat internacional. El seu camp de treball és un camp global i, en conseqüència, Miquel Canals ha treballat a tots els mars. Va començar, però, la seva carrera a la mar catalanoblear i ja no l'ha abandonada; és més, alguns dels resultats de més ressò els ha aconseguit amb investigacions dutes a terme a les nostres aigües. A més, puc afirmar que Miquel Canals és una persona d'un gran dinamisme i una gran capacitat d'organització que, tot i anar extraordinàriament atrafegat amb la recerca, s'involucra amb les activitats col·lectives, com mostra la seva participació en la redacció de la *Història natural dels Països Catalans* i les responsabilitats que ha assumit a la Universitat.

Per tant, considero que Miquel Canals i Artigas reuneix les condicions d'excel·lència científica i catalanitat necessàries per esdevenir membre de l'Institut. I amb la seva incorporació, l'Institut, a més, cobriria un camp del coneixement molt actual, que avui té desatès. Els demano, doncs, que arribat el moment votin a favor del seu ingrés.

Text presentat pel senyor Pere Santanach i Prat en el Ple del dia 6 de juny de 2011